

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Pe un an 60 coroane. — Pe șase luni 30 coroane. — Pe trei luni 15 coroane.
Ziarul apare Marția, Joia și Sâmbăta

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

== Prețul inserțiunilor, după învoală ==

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Nr. 7563/1919 Ep.

Circulară

cătră protopresbiterii, parohii și capelanii din arhidieceză.

Sinodul arhidiecezan din anul acesta ținând samă de dorința preoțimii și de greutatea de traiu de astăzi — i-a dat posibilitatea de a-și asigura o penziune mai bună ceea-ce i s'a și adus la cunoștință prin circularul nostru din 15 Iunie a. c. Nr. 4022.

După-ce până acuma numai o parte neînsemnată a preoțimii a cerut să fie primită la fond după statutele modificate atragem de nou atențiunea on. preoțimi asupra favorurilor ce se ofer membrilor fondului de penziuni prin modificările făcute cu privire la statorirea penziunii — cu aceea observare, că cei-ce doresc a-și asigura drepturile la fond după dispozițiunile cele nouă — să-și înainteze cererile Consistorului arhidiecezan până în 31 Decemvrie a. c. căci cererile întrate după acest termin nu se vor lua în considerare.

Sibiu, din ședința consistorului arhidiecezan, ca senat episcopesc, ținută la 21 Septemvrie 1919.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p.,
arhim. vicar arhiepiscopesc.

Dumitru Coltofeanu m. p.,
secretar consistorial.

Nr. 7221 Bis.

Circulară

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale din arhidieceza Transilvaniei.

On. Consiliu Dirigent Român, resortul de culte și instrucțiune publică cu datul 19 Septemvrie a. c. Nr. 12948/919 în scopul de a avea pe deoparte o evidență cât se poate de exactă asupra tuturor datelor, cari se referă la starea materială a parohiei și la starea familiară a preotului precum și la ajutoarele primite dela stat, pe de alta, pentru a înlesni serviciul de compturi la purtarea socotelilor după legile contabilității de stat în modul cel mai exact cere ca să i se dea un conspect compus în ordinea alfabetică a comunelor bisericesti, în care pe baza unui formular anume pregătit să se arete la fiecare preot suma tuturor ajutoarelor primite dela stat, specificate după titli. Tot odată să se dea date exacte despre referințele preoțimei:

Ordinul On. Consiliu Dirigent este de următorul cuprins:

Pentru a avea pe de o parte o evidență cât se poate de exactă, asupra tuturor datelor, cari se referă la starea ma-

terială a parohiei și la starea familiară a preotului, precum și la ajutoarele primite dela stat, pe de altă parte pentru a înlesni serviciul nostru de compturi purtarea socoților după legile contabilității de stat în modul cel mai exact, avem onoare a comunica Veneratului Consistor următoarele:

1. Să ni se trimită un conspect de congruă dela guvernul maghiar de pe anul 1918.

2. La decompatarea ajutoarelor primite dela stat să se țină cont de diferiții titli (congruă, cvincvenal, ajutor grabnic pe Noemvrie, Decemvrie 1918 în sumă de 600.— (șase sute cor.) adaos familiar, ajutor de vestuinte, adaos extraordinar lunar de scumpete (300) bani de locuință, adaos personal etc. sub care s'a acordat ajutorul; oficiile, cari vor face plătirile, respective Ven. Consistor să prezinte conspecte separate despre fiecare categorie de ajutor arătând la fiecare preot suma ajutorului primit.

3. Un alt conspect compus în ordinea alfabetică a comunelor conform formularului alăturat sub % să arete, la fiecare preot suma tuturor ajutoarelor primite dela stat, specificate după diferiții titli. Ca acest conspect să poată servi de bază clară și exactă la asemnările ajutoarelor în viitor, să se arate în rubrici separate încă următoarele date:

a) Calificația preotului indicându-se apriat clasele secundare (8 cl. gimnaziale și maturitatea); 3 ani de teologie ca elev ordinar, privatist, diplomă de învățator și examen de calificațiune fără cursuri de teologie în regulă.

b) Datul introducerii în prima parohie (ziua, luna și anul).

c) Numele soției și al pruncilor, la acești din urmă datul (ziua, luna și anul) nașterii lor.

d) Venitul curat al parohiei. Conspectele se vor trimite până la 1 Decemvrie 1919.

Intru executarea acestui ordin se trimite cu acest circular un conspect, în care sunt a se induce datele despre fiecare preot și capelan. Datele cerute se vor introduce pe baza de acte originale și onoratele oficii protopresbiterale rămân rezponzabile moralicește și materialicește pentru esactitatea și corectitatea acestor date, cari vor servi de bază pentru asemnările de ajutoare pe viitor.

Conspectul se va face în 3 exemplare, dintre cari unul se va păstra în arhiva parohială, unul în arhiva protopresbiterală, iar al treilea se va înainta aici pentru folosire și pentru arhiva consistorială.

Fiindcă Onoratul Consiliu Dirigent

a pus termin pentru promovarea acestor conspecte ziua de 1 Decemvrie a. c. Onoratele Oficii protopresbiterale le vor înainta aici până cel mult în 10 Noemvrie a. c. ca consistorul să aibă timpul necesar pentru facerea conspectului general din întreagă arhidieceza pe seama Inaltului Guvern.

Pentru mai bună orientare se însamnă, că la dotațiunea dela stat la singuraticii titli de dotațiune se pune suma întreagă care s'a dat pe anul 1919. Computată suma întreagă în coroane.

Sibiu, din ședința consistorului arhidiecezan ca senat bisericesc, ținută la 17 Septemvrie 1919.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p.,
vicar arhiepiscopesc.

Dumitru Coltofeanu m. p.,
secretar consistorial.

Program de lucru

XI

Intre problemele multe, cari trebuie să ne preocupe, doară cea mai principală, cea mai de căpetenie este îngrijirea de tineret, după ce a eșit din școală.

Este etatea cea mai priincioasă pentru a forma sufletul viitorului cetățean, sufletul viitorului membru al bisericii și al societății.

Dela 15 până la 20 de ani, vârsta aceasta de 5 ani este până acum neîngrijită în viața poporului nostru. În anii aceștia se desvoaltă caracterul, în anii aceștia este tineretul supus ispitelor de tot soiul, în vârsta aceasta este el fără conducerea, fără supravegherea necesară. Și noi nu mai putem rămânea nepăsători, trebuie să facem tot posibilul, ca să îndreptăm, să povățuim, să conducem viața sufletească a tineretului.

Și aicia noi preoții avem chemarea să luăm inițiativa, și să facem ceea ce credem, că e bine, că e de lipsă să facem.

Să luăm pildă dela popoarele, cu cari locuim, între cari trăim, și să vedem ce fac ele pentru tineretul lor.

Să facem și noi, să împrumutăm ce este bun, căci a împrumuta ce e bun, nu este rușine.

Să formăm societăți pentru junime, și în acelea societăți să le procurăm hrană sufletească, ocupațiuni plăcute și folositoare.

Și asemenea însoțiri să facem pentru tinerimea de ambele sexe, deosebit pentru băeți, deosebit pentru fetițe.

Asemenea însoțiri pot avea și statute după modelul celor inițiate în țara Oltului.

Principalul să fie formarea unei biblioteci cu lectură plăcută și folositoare. O sală de lectură bine îngrijită să fie locul, unde se adună junimea. Aici se află preotul, aici se află învățătorul, aici se află oamenii cei mai aleși ai satului, și sub conducerea preotului, cu povățuirea învățătorului sub ochii bătrânilor satului se face lectură, se discută lucruri folositoare din sfera ocupațiilor economice, se dau îndrumări, se desbat teme folositoare și se formează sufletul tineretului.

În serele lungi de eamnă se țin conferințe economice, se formează coruri, se cultivă datinele frumoase din viața poporului nostru.

Se cultivă datinele frumoase bisericesti, se învață în cor cântările liturgice, se învață glasurile, se introduce tineretul în viața bisericească.

Și cu câtă bucurie cuprinde sufletul primitiv al junimei aceste folositoare distracții, cari nobilizează inima, cari formează caractere.

Mă gândesc la datinele noastre cele frumoase, la datinele, cari în timpul din urmă, sub curentul primejdios al maghiarizării au început să dispară.

Mă gândesc la colindele noastre, mă gândesc la sărbătorile noastre bisericesti, cari nu mai au farmecul zilelor din trecut.

Fie-care sărbătoare își avea viersul său, poezia sa, care o cânta tineretul în biserică. Avea Crăciunul colindele, multe variate, care de care mai frumoasă, și ca melodie, și ca cuprins bisericesc și național.

O comoară întreagă de frumuseți din viața poporului nostru este așezată în colindele noastre:

Sub poale de codru verde,
Mititel foc mi se vede.
Dar la foc cine păzește?
Petru cai-și potcovește.

O auzim ca colindă sub ferestrele noastre în sara de Crăciun, dară o auzim și în codri Moldovei în o altă variantă.

Sub poale de codru verde
Mititel foc mi se vede.
Mititel și potolit
Tot de voinici ocolit.

Vine Boboteaza cu umblatu cu crucea, și cu cântarea: «Agios, Agios» la sfințirea apei la râu. Vine Dumineca florilor cu viersul:

Veniți cu toți împreună,
Să'mpletim și noi cunună.

De odrasle înverzite,
Și de stâlpi înflorite.

Premerge acesteia Sâmbăta lui Lazar,
cu viersul:

Vitania frumos nume
Se poate lăuda'n lume.

Vine săptămâna patimilor cu deniile și cu obiceiurile felurite legate de acestea zile, Rusalele, Ziua crucii, și toate sărbătorile mari bisericesti, cu cari sânt împreunate frumoase obiceiuri.

Obiceiurile acestea nu au perit, le mai cunosc încă bătrânii noștri.

Insoțirile tineretului de bună seamă le-ar mântui de perire, și tineretul ar avea teren bogat de a se cultiva, și de a se distrage, de a crește și a se desvolta în spiritul datinelor și obiceiurilor noastre străbune.

Fetele ar forma uniune sub conducerea preotesei și sub cea a învățătoresii. S'ar învața lucruri bune, lucruri folositoare, și fiindcă acuma sântem în România Mare, și am scăpat de molima curentului nouă dușman, s'ar reintroduce pretutindenea frumosul nostru port românesc, care în unele locuri a dispărut cu totul.

O asemenea conducere a tinerimei ar fi adevărată binefacere în sinul poporului nostru. Preotul pus în fruntea acestei instituțiuni ar isprăvi adevărată «Apostolie».

S'ar reforma «Șezătorile» tineretului nostru, cari în multe locuri au degenerat, s'ar încetățeni un alt duh în tineretul nostru, duhul cel cântat de biserică, duhul temerei de Dumnezeu.

Misiunea aceasta să o luăm asupra noastră noi preoțimea.

Păstorul cel bun grijește de mielusei. Să îngrijim și noi de mieluseii poporului nostru.

Liceu de fete în Blaj

Blajul nostru avea până acum, pe lângă atâtea institute pentru băieți și tineri, și o școală de fete, care, din poporală superioară cu VIII clase, se desfăcuse, înainte cu o serie de ani, în primară și civilă, fiecare cu câte IV clase. Astăzi, când cătușele robiei politice au căzut, acest orașel de cultură și de educație a tinerelor vlăstare ține să ridice la grad de liceu școala civilă de fete, pe care o susținea alături de școala secundară pentru băieți. O înaintare, un progres frumos față de trecut, va să zică.

Fără îndoială, Blajul ca centru școlar, cel mai vechiu și între celea mai alese, avea acea-

stă datorie față de prestigiul său și față de interesele neamului. Vorba Alteței Sale Prințului Carol: «Blajul a fost și trebuie să fie și pe viitor un strălucit centru de cultură națională». Iar foloasele pe cari le aduce el în această privință nu pot să fie unilaterale, ci trebuie să îmbrățișeze în preocupările sale și cultivarea tot mai intensivă a fiicelor neamului, cu deosebire acum, când femeia cere o participare deplină la toate manifestările vieții.

Blajul trebuia, deci, să-și completeze numărul institutelor sale de educație cu acest liceu, pe care fericita schimbare a împrejurărilor îl fac acum posibil.

Credem că faptul acesta va umplea de bucurie dreaptă toate inimile cari țin cu sinceritate la nimbul Blajului și țin mai ales ca el să aibă și pe viitor acea binecuvântată înrăurire culturală de-o înaltă și bărbătească intrasigență națională.

Rosturile Blajului nu pot să se încheie cu împlinirea visului nostru mareț. El nu și-a terminat misiunea. Ci, ori câte școli am avea în România Mare, celea dela Blaj vor trebui să fie tot cetatea de pe culme din trecut, în slujba culturii naționale și creștinești, ridicată la formele ei celea mai superioare.

Cultivarea fiicelor neamului nostru din aceste părți ale pământului românesc, a fost făcută în marginile unei posibilități maștere. Fetele noastre până acum în majoritate abia treceau celea IV clase ale școlii civile, destul de sporadic IV cursuri ale școlii normale, și rămăneau acasă în cuprinsul strămt al odăilor părintești, așteptând un măriș întâmplător.

Acum însă vieța cere și dela fete alte orizonturi și alte cadre de preocupări. Prin urmare, o biată școală civilă nu mai poate să acopere necesitățile de acest ordin ale acelei părți din neamul nostru, care e legată de Blaj cu legăturile tradiției și a ale credinței.

Liceul acesta deschide orizonturi noi și încopie cu nizuințele de cultivare obștească a neamului întreg.

Când scriem rândurile de față, liceul de fete a început să funcționeze. Și, o strălucită dovadă de necesitatea lui, e împrejurarea, că aglomerația la înscriere a fost atât de mare, încât încă în cea dintâi zi a înmatriculărilor abia în câteva ore toate locurile libere din clasa I—IV au fost umplute. Iar în aceeași zi după masă, direcțiunea la stăruința părinților de departe n'a făcut altceva decât a tot combinat cum ar putea să mai strămtorească barăm unele din multele reflectante.

Mai puțin s'au înscris pe clasa V liceală, ceea ce firesc, socotind împrejurarea, că la noi fetele cu cl. IV civilă erau deprinse să-și încheie educația școlară. E nădejde însă că se va împopula și această clasă, mai ales că părinții abia acum, târziu, au putut să afle că la Blaj s'a deschis liceu de fete.

Vom avea ocazia, credem, să înregistrăm multe lucruri frumoase în legătură cu acest nou focal de cultură al Blajului.

(Unirea).

A. L.

FOIȘOARA

Statutele

societății tinerilor ortodocși români din tractul protopresbiteral Făgăraș.

(Fine).

§. 29. Cassarul și controlorul incasează taxele de înscriere, pedepsele în bani pentru transgresiuni și poartă jurnal despre acestea. Procură la sfatul parohului cărțile potrivite pentru bibliotecă și orice trebuință a societății ce aparține la cercul lui de activitate, are a îndeplini. — În fiecare an când să face rațiocinul parohiei să cenzurează în comitetul parohial și despre averea societății.

§. 30. Stegarul poartă orice insigniu al societății și pe acela are a-l griji și preda noului ales la timpul său.

§. 31. Toți aceștia sunt răspunzători cu onoarea lor de sfințenia, cu care au a-și purta sarcinile. Față de cassar, controlor, stegar, pristav, precum și jude și econom sunt obligătoare cele normate în aceste statute. Transgresiunile făcute de ei încă se pedepsesc în aceiaș măsură, ca la membrii ceialalți.

§. 32. Este de datorința acestora a-și împlini cu conștiențiositate chemarea. În caz de neglijență vor fi destituiți și înlocuiți.

§. 33. Tinerimea se adună în ședință numai la alegerea comitetului. În cazurile de divergențe între membrii, neascultare, nesupunere, etc., comitetul parohial are a hotărâ. Tot sub patronagiul comitetului parohial e pusă și societatea.

§. 34. Despre rezultat, despre starea averii, bibliotecii și numărul membrilor, parohul va face comitetului parohial și prin aceasta sinodului parohial un raport amănunțit, luat din ședința anuală de constituire a societății, pe baza raportului cassarului, controlorului și a celorlalți funcționari.

§. 35. Banii societății nu să pot folosi spre alte scopuri streine, ci numai spre scopurile societății, dar și aci numai jumătate din taxele de înscriere și pedepse. Cealaltă jumătate să va depune spre fructificare din caz în caz formând fondul societății, ale cărui interese încă să pot folosi spre scopurile societății, conform, hotărârii adunării anuale a acesteia. În caz de desființare, averea societății trece în proprietatea bisericeii române ortodoxe din sat.

§. 36. În cazul când societatea să va abate dela scopul precisat în statute și s'ar periclita statul sau membrii ei, guvernul român va putea suspenda îndată activitatea ei și a o îndruma la observarea strictă a statutelor sub pedeapsă de desființare.

Din ședința conferinței preoțești a tractului Făgăraș, ținută în Sâmbăta superioară apuseană, la ruinele mănăstirii lui Brâncoveanu Constantin, la 18 Aprilie 1913.

Nicolae Borzea
protopresbiter.

Vincentiu Pop
notar confer.

Nr. 11754 Bis. 1913.

APROBAT!

Sibiu, din ședința consistorului arhidiecezan ca senat bisericesc, ținută la 1 Octomvrie 1913.

Dr. II. Pușcariu
vicariu arhiiep.

Dr. George Proca
secretar.

Regatul României, Consiliul Dirigent Resortul afacerilor interne. Nr. 7584/I. 1919.

SE APROBĂ

P. șeful de resort.

P. șeful de secție.

Dragits m. p.,
p. secretar general.

Zaharie m. p.,
comisar de secție.

Marele congres preoțesc

Ziua I.

După congresele parțiale ce s'au ținut peste munți, s'a deschis ieri în Capitală congresul preoților ortodoxi de pretutindeni. Ideea acestui congres se agită de mai mulți ani în rândurile clericilor noștri, fără să se fi putut înfăptui până acum din pricină că în cercurile superioare era privită ca o idee aproape revoluționară. Epoca de democrație, pe care începem s'o trăim, a înfrânt convingerile reacționare și le-a înduplecat să primească spiritul cel nou în care fiecare colectivitate socială are dreptul să decidă în chestiunile ce o privesc. În realizarea congresului bisericesc actual e remarcabil entuziasmul tenace cu care părintele C. Nazarie, profesor universitar, a întreținut ideea aceasta și a dus-o la capăt.

Aspect general

După Tedeumul dela Mitropolie, sala Ateului se populează de congresiști veniți de pretutindeni. Sunt preoți din țara veche, din Ardeal, din Bucovina și Basarabia. Sub cupola aceasta care de obicei adăpostește arta și uneori știința, se adună acum credința, a treia pârgie a vieții sufletești. E impresionat aspectul acesta sever și grav al adunării preoțești în care negrul uniformelor domină. Ici colo, bărbile albe și largi adaugă o notă de patriarhal și de seninătate resemnată. Preoții tineri arată emoție și nerăbdare pentru lucrurile mari în numele cărora s'au adunat, hotărâți să înnoiască stări de lucruri învechite. Congresul e pur preoțesc cu o nuanță de independență față de însăși autoritatea superioară bisericească. Totuși sunt de față și trei arhierii: P. S. Bartolomeiu Băcăuanul, Evghenie Piteșteanul și Platon Ploșteanul — semn că această mișcare colectivă are răsunet și aprobare în însăși clerul superior.

Biourul

La orele 10 a. m. Părintele C. Nazarie deschide congresul cu o entusiastă cuvântare. Dl. general Lupescu, ministrul Cultelor declară că vine în mijlocul preoților reprezentând legătura dintre spadă și credință prin care s'a susținut neamul nostru. Se procedează la alegerea biourului. Sunt propuși și aclamați: președinte Econ. C. Nazarie, vicepreședinti V. Saftu, protopopul Brașovului, pr. Chirilov din Ismail și pr. I. Tincocă din Iași, precum și șapte secretari.

Vorbește, deschizând seria cuvântărilor, părintele C. Nazarie.

Dl. Cezar Pascu salută congresul în numele consiliului comunal.

Părintele V. Saftu mulțumește călduros pentru alegere, vorbește de suferințele preoților ardeleni, recunoaște cu elogiul datoritiile împlinite de preoții regatului și face un inimos apel la solidaritatea frățească. Noi, clericii ardeleni, zice cuvântătorul, vă dăm toată dragostea noastră și ca să ne dați toată dragostea voastră și astfel unificați să facem o Românie tare pe temelia credinței.

Părintele Chirilov, în graiu moldovenesc își mărturisește cu frumoase figuri de stil fericirea că și preoții basarabeni fac parte din sarea pământului românesc întregit și liber.

Părintele V. Zaharovski, salută congresul în numele pământului clasic al lui Ștefan cel Mare: Bucovina.

Se trimite, în aclamații, telegrame regelui și tuturor episcopilor României Mari. O telegramă de admirație d'ui N. Iorga, istoricul și susținătorul bisericii străbune. Dl. S. Mehedinti care e de față, e obiectul unor vii manifestații de simpatie și recunoaștere a muncii sale pentru ridicarea bisericii.

Se pomenește numele oamenilor de știință cari luptă pentru prestigiul credinței, cum este Dl. A. C. Cuză. Un preot propune să se aducă mulțumiri tuturor foștilor miniștri de Culte. Propunerea stărnește murmure de protestare.

Vorbește preotul St. Iordănescu din Ploști pomeneind jerfa preoților și teologilor în războiul de desrobire.

Dna Alexandrina Cantacuzino în calitate de președintă a Soc. ortodoxe aduce salutul femeilor române.

Mulțumește părintele C. Nazarie.

Cu coruri executate de întreaga asistență ia sfârșit entusiasta ședință de dimineață.

Ședința de după amiază

Ședința de după amiază e consacrată chestiunii autonomiei bisericii. Referenți sunt preoții D. Furtună și Vasile Radu.

Părintele D. Furtună e pentru o reciprocitate de concurs între stat și biserică, în cadrul acestor raporturi cere o autonomie prin care înțelege posibilitatea materială și morală de a înfăptui idealul creștin. În fixarea acestei autonomii trebuie să ne conducem de spiritul tradițional al trecutului bisericesc. Chiriarii să se sprijine pe clerici, iar aceștia pe popor, înființând împreună eforturile bisericești ale căror fonduri să fie controlate de Casa bisericii fără a putea fi secularizate. Pentru îndeplinirea autonomiei trebuie conducători luminați și solidaritate în corpul preoțesc. Cere un consistoriu eparhial ca în Bucovina și Ardeal, inamovibil, cu putere administrativă și juridică și un consiliu permanent preoțesc la Casa Bisericii cum este unul similar al corpului didactic.

Părintele Vasile Radu constată că până acum Biserica n'a avut o autonomie. Politica a dominat și Chiriarii, obligați față de partidele susținătoare, nu puteau avea libertate de acțiune. Propune o mare reformă prin cultură a clerului inferior, care singura forță dominantă în biserică, să-și aleagă singur chiriarii după merite morale, științifice și un program de acțiune. Consistoriul superior bisericesc să fie alcătuit din aleșii clerului, confirmați de minister numai după majoritatea rolurilor iar nu după calcule politice. Casa bisericii să creeze un fond de studii în străinătate, pentru crearea unei literaturi și științe teologice pe care n'o avem astăzi. Preoțimea să aibă un control discreționar asupra Casei bisericii.

Părintele C. Nazarie socotește că autonomia bisericii a existat totdeauna și discuția trebuie mărginită numai la precizarea raporturilor dintre biserică și stat.

Pr. Toma Chiricuță, combătând exclusivismul, pr. V. Radu, cere participarea poporului la administrația bisericească.

Urmează preoții C. Dumitrescu, N. Bănăteanu, Petrovanu, Dominic Ionescu, Georgescu, G. Cotenescu, I. D. Petrescu și alții cari expun păreri fragmentare și foarte deosebite unele de altele. Chestiunea autonomiei rămâne încă nelămurită și deci nerezolvată. Discuțiile preoților tineri dovedesc deocamdată entuziasm și un dor vag încă, de schimbare și înnoire a stărilor de azi.

În cursul desbaterilor, apare în sală părintele Ilie Dăianu, protopopul greco-unit al Clujului, pe care îl salută părintele Nazarie. Într-o caldă și pitorească vorbire, părintele Dăianu accentuează, în aplauze frenetice nevoia de unire a bisericii române, și aduce salutul uniților cu Roma.

Știrile zilei

Deputați congresuali. În diecesă Aradului în părțile de sub jurisdicțiunea Consistorului din Oradea-mare s'au ales următorii deputați congresuali și anume:

I. Din cler. În cercul Oradea-Pesteș: *Roman Ciorogariu*, protosincol, vicar episc. în Oradea-mare.

În cercul Tinca-Beliu: *Nicolae Rocsin*, protopresb. în Micherechiu.

În cercul Beiuș Vașcău: *Adrian Desseanu*, protopresb. în Vașcău.

II. Mireni. În cercul Oradea-mare: *Dr. Aurel Lazar*, avocat în Oradea-Mare.

În cercul Pesteș: *Dr. Dimitrie Mangra*, avocat în Oradea-mare.

În cercul Tinca: *Dr. George Rocsin*, adv. în Oradea mare.

În cercul Belin: *Dr. Nicolae Zigre*, prefectul Orăzii-mari.

În cercul Beiuș: *Dr. A. Ciavici*, prim-pretor în Beiuș.

În cercul Vașcău: *Dr. Gavril Cosma*, adv. în Beiuș.

În ziua de Sf. Marie a. c. studenții din comuna Grid au ridicat o cruce întru amintirea celor 27 eroi români căzuți în luptă pentru patrie pe câmpul susnumitei comuni în toamna anului 1916. Din diferite locuri au fost adunate osămintele, așezându-se într'un mormânt comun. La mormânt s'a săvârșit un parastas de cătră preoții locului la care au luat parte întreg poporul din comună. Teologul Z. Boeriu și învățătorul P. Boeriu, au rostit câte o cuvântare ocazională. Mormântul a fost împodobit cu flori de Dșoarele Boeriu.

Necrolog. *Iosif Oncioiu*, șef-contabilul și procuristul filialei «Albina» din Brașov, a încetat din viață la 21 Septembrie a. c., în etate de 52 de ani.

A servit institutul «Albina» cu zel, pricepere și devotament timp de 33 de ani, mai întâi la centrală și pe urmă la filială.

Odihnească în pace!

Pagubele Băncii Austro-Ungare în Ungaria bolșevistă sunt evaluate de guvernorul băncii Baron Wimmer cu aproape 2 miliarde. Cam la atât se urcă dotația Centralei din Budapesta, dotație, ce a dispărut cu desăvârșire până la ultima bancnotă. Din tezaurul metalic de 70 milioane lipsesc 3 milioane. Partea salvată se află la loc sigur.

O bancă săsească în București. Compatrioții noștri Sași lucrează cu zor la organizarea lor pe teren economic-financiar în România Mare. La 20 Sept. a. c. au dat ființă în București unei societăți anonime, prima bancă săsească în capitală, cu capital de Lei 5 milioane, care poate fi sporit la 15 milioane Lei. Firma noii societăți este «*Transylvania*» bancă pentru industrie și comerț și pentru subscripția capitalului se face cea mai întinsă propagandă, atât în vechiul regat, cât și la noi. Noua societate va înființa și sucursale în centrele industriale și comerciale mai importante din Ardeal.

Datoria de stat a României se cifrează actualmente cu 12,000 milioane Lei. Ea a fost la 1914 de 1600 milioane Lei. La suma aceasta s'a adăugat împrumutul național din 1916 cu 400 milioane Lei; împrumuturi contractate la aliați în cursul războiului 1500 milioane; împrumutul Unirii din 1919 cu 700 milioane și împrumutul statului la «Banca Națională» 2300 milioane. Lângă sumele acestea se mai adaugă: 300 milioane pentru diferite cumpărări dela aliați în anul curent; 1000 milioane pentru refacerea căilor de comunicație și 3000 milioane pentru luarea imperiului în teritoriile alipite.

Al 2-lea econom luminat și fost dascăl pentru fiitorii meseriași din Ferede. Familia fostului învățător și actual cantor din Ferede, Androne Blaga a pierdut în scurtul timp de 1 an pe unica fiică Lina măr. Roșu, decedată în Octombrie 1917, și pe unicul fiu Simon, decedat în Octombrie 1918, în războiul din Italia, numai câteva zile înainte de izbucnirea revoluției. Bătrânul Androne Blaga și soția sa Raveca n. Lădăriu, spre a afla în durerea nemărginită oarecare mângâiere, din agoniseala lor jertfesc în amintirea iubiților lor copii pomeniți, suma de 102 cor., ce să serviască de temei la «Legatul Androne Blaga și soția sa Raveca n. Lădăriu» pentru împărțirea de daruri de Crăciun meseriașilor săraci. Legatul va spori din daruri fel de fel și să atașază la «Fondul Ion Vișa» ce are același scop. La împărțirea darurilor vor avea întâietate copiii născuți în Ferede. Pentru această jertfă creștinească, implorând odihnă lină celor mutați mult prea de vreme, dintre noi și mângâiere celor loviți de soarte, aduce calde mulțumiri pentru comitetul Reuniunii meseriașilor sibieni: Victor Tordășianu, președinte, Ștefan Duca, notar.

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25 (Modificată)

I. Vor fi considerați ca infractori:

1. Acei cari fără rea credință, prin localuri publice, gări, trenuri, pe străzi etc., vor comunica, colporta, comenta, în orce chip, știri fie adevărate, fie înmaginare, sau păreri relative la operațiunile de război, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orce chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scop de a spiona, sau trăda, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare, în timp de război.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului «Cassa de păstrare în Mercurea» societate pe acții, se convoacă prin aceasta la

Adunarea generală extraordinară

care se va ținea *Mercuri în 5 Noemvrie st. n. 1919 la 10 ore a. m.* în localul institutului din Mercurea cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale extraordinare.
2. Modificarea §-lui 24 din statute.

Intrucât nu va fi de față, respective reprezentat numărul recerut de acționari la adunarea generală extraordinară din 5 Noemvrie st. n. a. c. în sensul §-lui 20 din statutele societății, adunarea generală extraordinară se va ține la 14 Noemvrie st. n. a. c. cu aceeași ordine de zi, la timpul și locul indicat.

Domnii acționari, cari doresc a lua parte la această adunare generală extraordinară sunt rugați să-și depună la timp la cassa institutului, sau la vreunul din institutele financiare membru la «Solidaritatea» ori la vre-un institut din vechiul regat român, acțiunile scrise pe numele lor, respective pe numele acelora, pe cari îi reprezintă, precum și documentele de plenipotență.

Mercurea, din ședința direcțiunii ținută la 2 Octomvrie 1919.

(323) 1—1

Direcțiunea.

Nr. 192/1919

(286) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa II (a doua **Buduș** cu filiile **Budacul săsesc** și **Orhei**, în protopresbiteratul Bistriței se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea din partea statului a venitelor preoțești locuință corăspunzătoare și porțiune canonică.

Reflectanții la acest post își vor înainta cererile susținute cu documentele de lipsă a oficiului protopresb. a Bistriței în termenul deschis și cu observarea dispozițiilor regulamentare se pot în vre-o Duminecă sau sărbătoare prezenta și în parohie, la biserică, spre a cânta, a predica și eventual a celebra.

Bistrița, (27 August) 9 Sept. 1919.

Oficiul protopresb. ort. român a Bistriței în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Gregoriu Pletosu,
protopresb.

Nr. 565/1919

(279) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de al treilea învățătoriu dela școala confesională gr. or. română din **Porcești** protopresbiteratul gr. or. al Avrigului se publică concurs cu termenul de 15 zile dela prima publicare în «Tel. Rom.»

Emolumentele împreună cu acest post de învățătoriu sunt cele prescrise de lege și anume 600 coroane anual din cassa bisericeii iară restul din ajutorul dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de învățătoriu să-și substearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la oficiul protopresbiterat gr. or. al Avrigului în Avrig (posta Avrig județul Sibii) până la termenul susindicat având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în comună spre a face cunoștință cu poporul și poziția locului.

Avrig, 27 August, 1919.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Avrigului în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioan Cădea,
protopop.

Redactor responsabil: Mateiu Voileanu.

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a III-a **Sălcud**, protopresbiteratul **Târnava**, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele sunt cele cuprinse în coala B. dela congruă.

Concurenții au să-și trimită cererile instruite conform normelor din vigoare, în termenul arătat, subsemnatului oficiu protopresbiterat ort. rom. al tractului **Târnava în Cetatea-de-baltă**, iar concurenții să se prezinte cu prealabila în-cunoștințare a subsemnatului în parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Cetatea-de-baltă, 20 Sept. 1919

Oficiul protopresbiterat ort. rom al tractului **Târnava**, în conțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

Nr. 633/1919.

(298) 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de învățător la școalele confesionale din comunele subsemnate se publică concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

1. **Lăslăul-român:** a) salar dela comuna bisericască 600 cor. restul dela stat, b) cvartir în edificiul școlii, c) grădină 1/4 jugăr catastral.

2. **Sălcud**, salar dela comuna bisericască 600 cor. între cari se cuprinde agru, iar restul dela stat.

Concurenții să-și înainteze rugărilor instruite după normele din vigoare la oficiul protopresbiterat al tractului **Târnava**, în Cetatea de baltă până la termenul indicat.

Cetatea de baltă, 20 Septemvrie 1919.

Oficiul protopresbiterat ort. român al tractului **Târnava**, în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

Nr. 270/1919.

(268) 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante, de învățător dela școalele noastre confesionale, din parohiile: **Blăjeni—Cris, Blăjeni—Grosuri, Blăjeni—Plai, Bulzeștii de sus** (al 2-lea post) **Bulzeștii de jos, Cănel, Crăciunești, Crișior, Hertegani** (2 posturi), **Luncoiul de sus, Mesteacăn și Podel** protopopiatul **Zarand** — se publică concurs cu termen de 30 de zile, dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele împreună cu aceste posturi sunt:

1. Salariul prescris de lege, cu toate adăsurile sistemizate.

2. Cuartir în natură și bani de cuartir conform legii.

Cel ales e dator Dumineca și în sărbători să ducă elevii la biserică și a cânta cu ei liturgia, de asemenea, are datorința de a vedea și școala de repetiție.

Doritorii, de a ocupa aceste posturi să-și înainteze în termenul deschis cererile instruite cu documentele cerute, de lege subsemnatului oficiu protopresbiterat având a se prezenta și în parohie spre a-l cunoaște și poporul.

Oficiul protopresbiterat ort. or. al Zarandului.

Brad, la 5/23 August, 1919.

Pompiliu Piso
adm. protopop.

ANUNȚ.

Tribunalul Sibiu publică, cumcă **Dr. Nicolae Cristea**, notar public cu sediul Sibiu și-a deschis biroul în strada **Cisnădiei Nr. 31** alături de notarul public în funcțiune.

Sibiu, la 1 Octomvrie 1919.

(322) 2—2

Din ședința tribunalului.

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător din comuna bis. **Ponor**, protopresbiteratul **Lupșei**, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima inserare în «Telegraful Român.»

Emolumentele: Salar în bani 600 cor. relut de grădină 20 cor. relut de lemne și locuință în natură. Restul până la sumele prescrise de lege se plătește din ajutorul de stat avut și până aci.

Alesul învățător propune și religia și conduce în Dumineci și sărbători elevii în corpore la biserică și cântă cu ei răspunsurile liturgice.

Concursele, înzestrate cu toate documentele prescrise, se trimit oficiului protopresbiterat subscris. Concurenții în vre-o Duminecă ori sărbătoare să se prezinte și la biserică, spre a cânta și a face cunoștință și cu poporul.

Ofenbaia (Baia—Arieș), 20 August, 1919.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. român al **Lupșei**, în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Gan
protopresbiter.

(273) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Stărciu**, cu filia **Prie** din protopopiatul **Unguraș** se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele împreună cu acest post de paroh sunt pe lângă ștolele uzuale în acest ținut 1/2 mierță de cucuruz și o zi de lucru dela fiecare casă, precum și întregirea salariului dela stat.

Rugărilor de concurs dimpreună cu documentele prescrise să se trimită în termenul deschis subscrisului, iar concurenții pe lângă observarea restricțiilor din Regulamentul pentru parohii să vor înfățișa înaintea alegătorilor pentru a cânta resp. a oficia și a cuvânta și a face cunoștință cu poporul.

Unguraș, 10/23 August 1919.

În conțelegere cu comitetul parohial din **Stărciu**.

Ioil Ghiurițan
adm. protopopesc.

Nr. 366/919 A. d. pp.

(295) 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de învățători la școalele confesionale din mai jos însemnatele comune, prin aceasta se publică concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

1. **Butene** cu salar de 600 cor. dela popor 1/4 jug. grădină de legume cultivată, cvartir liber în edificiul școlii și 2 stângini de lemne din cari se va încălzi și sala de învățământ. Întregirea salariului la suma recerută se va cere dela stat.

2. **Cara** cu salar de 600 cor. dela popor 200 cor. ajutor dela conzistor, cvartir liber în edificiul școlii și 1 jug. de grădină cultivată, restul salariului se va întregi cu ajutor dela stat.

3. **Șebeșul-mare** a II-lea post de învățător cu salar de 300 cor. dela popor și 300 cor. dela conzistor. Relut de cvartir 50 cor. și 20 cor. pentru grădina de legume. Întregirea salariului se va exopera dela stat.

Doritorii de-a ocupa vre-unu din acestea posturi au a-și așterne suplicile de concurs în termenul susindicat fiind instruite conform normelor în vigoare.

Cluj, la 16 August 1919.

Oficiul protopresbiterat rom. gr. or. în conțelegere cu comitetele parohiale.

Tuliu Roșescu
protopresbiter.

Doi băieți

cu școală românească și deplin sănătoși se primesc imediat ca elevi în Tipografia arhidiecezană din Sibiu.